

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglaševanje
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Dvajsetletnica
londonskega pakta

Dne 26. aprila 1915 so antantne veleposlane — brez vednosti Srbije — v Londonu podpisale pakt, s katerim so Italiji za njen vstop v svetovno vojno na strani antante obljubile, da za primer zmage dobi z mirovno pogodbo mesto in okrožje Trst, grofijo Gorico in Gradiško, vso Istro do Kvarnera z Volosko in z otoki Cres, Lošinj, Unije, Lušac, Sveti Peter ter vso Dalmacijo v njenih dotakratnih mejah; izvzamejo pa se Reka, otoka Krk in Rab, Split, Dubrovnik, Kotor, Bar in Ulcinj; večja cona naj se nevtalizira, v prvi vrsti Boka Kotorska. To je bila vseprva famoznega londonskega pakta. Kakor je do njegovega podpisa prišlo, ni danes nobena tajnost več. Saj vemo, da je Italija v začetku svetovne vojne, proglašivši načelo »svete sebičnosti«, stala ob strani in ni vkljub svojemu zavezništvu z Avstrijo in Nemčijo hotela stopiti v vojno na strani svojih zaveznikov. Za vstop v vojno je od Avstrije zahtevala žrtve, na katere Avstrija ni pristala. Ko pa je spomladaj l. 1915. postal vojaški položaj natančnih držav težaven, je to spretno izkoristila in se začela pogajati tudi z antanto. Da bi prehitela Avstrijo, ki je medtem že tudi začela popuščati in je bila pripravljena odstopiti Italiji Trident in južno Tirolsko, je antanta pristala skoro na vse zahteve Italije in podpisala londonski pakt.

Jasno je, da je Italija s svojimi zahtevami napram antanti hotela zagotoviti si ono, kar je bil italijanski sen že stoletja: obnoviti rimski imperij nad Jadranom. Takrat še nesvobodni Jugoslovani so bili Italiji v tem pogledu edini nasprotnik. Italiji v tem pogledu edini nasprotnik, da združeni in svobodni Jugoslovani ne bi nikdar mogli dopustiti komurkoli pravice do vzhodne jadranske obale. Zato so izkoristili takratni mednarodni položaj, v katerem so bili privilegirani, dočim so Jugoslovani, izvzemši Srbe v predvojni Srbiji, bili še objekt tujih kupčij in paktov, v katere na mednarodnem področju še nismo mogli odločujoče poseči. Naši emigranti, zlasti Supilo, Trumbić, Meštrović itd. so storili vse, kar so mogli, da bi rešili situacijo. Toda antantni diplomati, ne izvzemši Ruse, so bili o nas tako malo in tako slabo poučeni, da je celo ruski poslanec Krupenski v Rimu zelo hladno sprejel naše emigrante. Bili smo na milost in nemilost izročeni barantačem za našo kožo. In tako se je zgodilo, da je Srbija izvedela za podpis londonskega pakta in za njegovo vsebino šele 27. aprila. Stari državnik Pabić je naslednji dan izjavil na zadevno interpelacijo v skupščini med drugim, da »moč Italije ne bo odvisna od tega, ali dobi to mesto ali oni otok, marveč od tega, ali bo složen srbsko-hrvatsko-slovenski narod.«

Na mirovni konferenci po zlomu centralnih sil v letih 1919 do 1920 se je situacija pač nekoliko spremenila. Antanta je že med vojno, zlasti pa ob mirovnih pogajanjih, spoznala, da je v vprašanju Jadrana jugoslovanski narod najmanj tako odločno činiteelj, kakor Italija. Na pariški mirovni konferenci so sedeli tudi zastopniki Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so prišli do besede v imenu vseh Jugoslovancev. In zgodilo se je takrat prvič v zgodovini, da so se zaradi protesta Jugoslovancev razbili vsaj deloma italijanski načrti. Seveda je bilo nemožno odpraviti vse krivice londonskega pakta, ali odločni jugoslovanski nastop je prisilil tudi zastopnike Italije, da so

Italija v skrbah zaradi Francije

V Franciji se pojavljajo struje, ki bi hotele politiko zbližanja z Nemčijo in prepustitev prostih rok na vzhodu in v Avstriji — Zanimiva izvajanja „Stampe“

RIM, 26. aprila. Italijanska zbornica se sestane 6. maja in bo 7. razpravljala o ratifikaciji italijansko-francoskega sporazuma. Razpravi se pripisuje že sedaj velika važnost, ker bo javna manifestacija italijansko-francoskega bratstva in prijateljstva. Italijanski tisk pričakuje, da bo dotleje francoska zunanja politika v vseh aktualnih evropskih vprašanjih koordinirana s politiko fišistične Italije. Ob enem naglašajo, da je to politika, ki jo vodi Mussolini in more edina zagotoviti mir v Evropi in ohranitev civilizacije. »Stampa« trdi, da je francoska javnost prepričana o iskrenem prijateljstvu Italije in zato francoska politika ne more več kreniti s pota, ki ga je pripravil italijansko-francoski sporazum 7. januarja. Francijo sicer sedaj vznemirjajo razne negotovosti, toda tudi to bo minilo in se bo francoska politika osvobodila nevarnih iluzij. Francijo skrbi zlasti usoda vzhodnega pakta, odnosno projektira-

nega francosko-ruskega pakta, ker iz gleda, da bi se v primeru neuspeha te kombinacije pojavile velike težkoče tudi glede uresničenja podonavskega pakta. Tako bi se francoska zunanja politika našla na težkem razpotju.

V francoski javnosti in tudi v vladi obstojajo sedaj 3 struje. Prva bi hotela, da se sklene z Rusijo sporazum za vsako ceno, druga odklanja ta sporazum in celo ne izključuje potrebe zbližanja Francije z Nemčijo in prepustitev prostih rok Hitlerju na vzhodu in v Avstriji. Nekateri listi obtožujejo celo Laval, da tudi on zagovarja to stališče. Tretja struja bi hotela povedi francosko zunanjo politiko po srednji poti, in sicer tako, da bi se budno pazilo na namere Rusije, bi se pa vendarle omogočil sporazum z njo. Francija ne bi smela prevzeti nobnih obveznosti, ki bi njeno politiko vezale za ruski voz. Pri tem bi se pa vendarle upoštevale ruske želje. S tem bi se pre-

prečila nevarnost približanja Rusije Nemčiji, mimo tega bi se pa zadovoljile tudi države male antante in balkanske zveze, ki so solidarno stavile kot pogoj za sklenitev podonavskega pakta poprejšnjo sklenitev pakta o vzajemni pomoči s sovjetsko Rusijo, ki naj bi bil baza za vzhodni pakt.

List citira dalje izvajanja predsednika odbora francoskega parlamenta za zunanje zadeve senatorja Berengerja, ki se odločno upira sklenitvi vojaške zveze z Rusijo in meni, da bi se dal doseči vzhodni pakt tudi brez poprejšnje sklenitve te zveze z Rusijo, ki bi mogla izpostaviti Francijo velikim nevarnostim ne samo v Evropi, ampak tudi v Aziji. Ker je Berenger intimen prijatelj Laval, bi se dalo iz tega sklepati, da imajo prav oni, ki trdijo, da namerava Laval zaigrati na nemške karte. To Italijo vznemirja, ker se pojavljajo že sedaj tudi velike težkoče zaradi izgledov podonavskega pakta

Odgajanje podonavske konference

KONFERENCA V FIRENCI, NE V RIMU? ODGOVOR MADŽARSKÉ IN NEMČIJE NA RIMSKE NAČRTE.

RIM, 26. aprila. Iz političnih krogov se izve, da se podonavska konferenca ne bo sešla v Rimu, ampak v nekem drugem italijanskem mestu, najbrže v Firenci. Prav tako je tudi datum 10. junija še preuranjen in se bo konferenca pričela pozneje, dasi vsekakor še meseca junija. To odganjanje je potrebno zaradi nekih težkoč, ki se pojavljajo. Na načrte, ki jih je italijanska vlada dostavila zainteresiranim državam, je dobila sedaj tudi že odgovor Madžarske. Madžarska vlada pravi, da bi bila italijanski hvaležna, ako bi prej posredovala med Madžarsko in Jugoslavijo, da se poravnajo še posledice, spora, ki obstojajo od atentata v Marseilleu. Mimo tega pa bo sporočila tudi

še svoje želje glede oborožitve Madžarske. »Corriere della Sera« pa objavlja podrobnosti nemškega odgovora. Nemčija je stavila pet vprašanj. Prvo se nanaša na Švico, katere francosko-italijanski dogovor od 7. januarja ne omenja med garantii avstrijske neodvisnosti. Drugo vprašanje vprašuje, če ostane angleško-francosko-italijanski konzultativni pakt v veljavi tudi po sklenitvi podonavskega pakta? Tretji želi pojasnila o definiciji dovolitve bilateralnih nenapadalnih paktov. Četrto vprašanje zahteva jasnosti glede pojma nevmešavanja, peto pa o vlogi Društva narodov v projektirani organizaciji evropske varnosti.

Stališče angleške
javnosti

LONDON, 26. aprila. Konservativni poslanec Arnold Wilson je imel govor, v katerem je dejal, da bi bil francosko-sovjetski pakt ovira za zgraditev splošnega varnostnega sistema. Francija zaenkrat ni neposredno ogrožena po Nemčiji in angleško javno mnenje sploh ni dobro razpoloženo napram zvezam predvojnega tipa. V Stresi ni bilo jasnosti in tamkajšnji sklepi ne zadovoljujejo angleškega javnega mnenja. Med Anglijo, Francijo in Italijo ni prave solidarnosti. Anglija se brani vsake zveze s Francijo, Italijo in Rusijo proti Nemčiji.

popustiti in se odreči zahtevi po Dalmaciji, z izjemo Zadra.

Vendar je pa jadranski problem še vedno ostal odprt, in to vkljub vsem mirolnim zagotovilom, kajti dobro vemo, da tajna propaganda za uresničitev sanj parole »mare nostrum« in o obnovitvi »beneškega jezera« še vedno ne miruje. Če nam g. Mussolini po svojem novem poslaniku v Beogradu zagotavlja, da nima nobenih agresivnih namer proti Jugoslaviji, da hoče spoštovati naše meje, da hoče Italija z nami živeti v prijatel-

Angleška pogajanja z
Nemčijo

LONDON, 26. aprila. Poroča se iz zanesljivega vira, da se bodo v mesecu maju nadaljevala pomorska pogajanja med Anglijo in Nemčijo. To bo nadaljevanje tajnih pogajanj, ki so jih vodili angleški in nemški pomorski strokovnjaki v zadnjem času v Londonu. Na teh pogajanjih se bo razpravljalo samo o tehničnih vprašanjih, in sicer o tipu in tonaži bojnih ladij ter o številu topov in kalibrov, dočim se o skupni tonaži nemškega bojnega brodograja zaenkrat sploh ne bo razpravljalo, ker je to vprašanje, ki pride pred splošno pomorsko konferenco.

stvu in dobrih gospodarskih odnosih, nas to iskreno veseli. Upamo pa, da bo svojo dobro voljo ob priliki zadevnih pogajanj tudi dejansko pokazal in imel razumevanje za vsa ona vprašanja, ki tvorijo kot žalostna posledica londonskega pakta še vedno jadranski problem. Prijateljskim besedam naj siede tudi prijateljska dejanja! Šele potem bo mogoče mirno sožitje obeh sosedov ob obalah Jadrana. Težke sence londonskega pakta morajo izginiti!

V—S—

Da se ne napravijo težkoče, ki bi ta in druga pogajanja Anglije z Nemčijo oteževala, angleška vlada na nemško protestno noto zaradi Ženeve sploh ne bo posebej reagirala. Poslala je Nemčiji le potrdilo o prejemu nemške note. Smatra se, da je s tem zadeva med Anglijo in Nemčijo končana.

AVSTRIJSKI KMETJE NEZADOVOLJNI.

DUNAJ, 26. aprila. Iz Linca poročajo, da je bila tam konferenca vodilnih osebnosti kmetijskih organizacij gornje Avstrije. Konferenca se je nepovoljno izrazila o načrtu o kmetiskem stanu, ki ga je izdelalo ministrstvo socialne politike.

KOMUNIZEM NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

PRAGA, 26. aprila. Oblastva so že dolgo časa zasledovala tajno komunistično radijsko oddajnico, ki je bila nameščena v nekem praškem predmestju in je vsak večer oddajala komunistične propagandne govore ter širila alarmantne vesti. Iskanje tajne postaje je bilo zelo dolgotrajno, se je pa zaključilo z uspehom. Oddajnico so odkrili redarji v času oddajanja in prišli dva komunisti. Pričakuje se, da bodo sledile še nove aretacije.

RUSIJA IŠČE V ČSR POSOJILO.

BRNO, 26. aprila »Lidove Noviny« poročajo, da so se vršila te dni pogajanja med nekim bančnim konzorcijem, kateremu stoji na čelu Živnostenska banka, in sovjetsko vlado za najetje posojila na Češkoslovaškem. Ta pogajanja so pa sedaj prekinjena. Sovjetska Rusija je iskala posojilo, s katerim bi plačala svoja naročila na Češkoslovaškem, toda tako, da bi lahko naročila blago kjer bi hotela, dočim stoji konzorcij na stališču, da bi se posojilo moglo uporabiti samo za plačilo naročil pri onih podjetjih, ki so v zvezi z bankami.

OGROMNA NEMŠKA LETALA.

LONDON, 26. aprila. Angleški strokovnjak za letalstvo, White, ki se je vrnil iz Nemčije, je izjavil, da je videl tam načrte za ogromna letala, ki bodo mogla prevažati naenkrat 500 ljudi. Letala bodo gonile parne turbine s 5 tisoč konjskimi silami.

Dnevne vesti

Povzročitelj pobrežke tragedije ugotovljen

MUCENIŠKO SMRT DELAVCA KELNARIČA JE ZAKRIVIL STUDENČNI MOJSTER KAVČIČ IZ GORNJE RADGONE. — UGOTOVITVE URADNE KOMISIJE.

Razburjenje javnosti zaradi tragične smrti Avgusta Kelnariča se še ni poglobilo, oblasti so pa uvedle preiskavo o krivdi, ki je dognala vse podrobnosti o vzrokih nesreče in o poteku reševalne akcije. Iz uradnega poročila posnemamo bistvene momente in nekatere ovire pri reševanju.

Reševalci, ki so opravljali svoje delo brez strokovnega vodstva, so mogli odkopati pesek in porušeni beton samo do pasu ponesrečenega Kelnariča. Kopanje v večjo globino ni bilo mogoče, ker je material pod pritiskom od vseh strani sproti zasipal prostor in je bil v veliki nevarnosti tudi reševalec. Tudi se je obod vodnjaka močno deformiral do višine 5 metrov navzgor. Posamezni deli oboda so izpadli in se je mogel material vsipavati od vseh strani v odprtino. — Glavni vzrok, da se ni posrečilo Kelnariča rešiti, je bil v tem, ker je bil obod vodnjaka zgrajen tako slabo, da se je pod pritiskom zemlje v razmeroma kratkem času popolnoma porušil, odnosno se ni posrečilo že ob pričetku katastrofe zaradi pomanjkanja primerne materiala slabi obodo zavarovati vsaj toliko, da bi vzdržal ves čas reševalne akcije, in sicer v navpični smeri navzdol, kar bi bilo rodilo siguren uspeh.

Vzrok nesreče s tehničnega stališča pa obstoji v smislu uradnega poročila v tem, ker se je nesreča pripetila v zelo nevarnem terenu. Pravilna izbira načina gradnje vodnjaka bi bila nesrečo lahko preprečila. Delo pri gradnji je bilo nesoledno. Zemeljske plasti na kraj nesreče do globokine 3,30 m pod površino so iz finega peska, pomešanega z rjavo ilovico. Ta plast ni niti najmanj nevarna. Obod vodnjaka v zgornji plasti je ostal po katastrofi in tekom reševanja nepoškodovan, le zaradi znižanja spodnjih plasti se je nekoliko vsedel. Od 3,30 m od površine terena navzdol do dna vodnjaka se menjajo plasti finega peska, odnosno

mivke, pomešane z drobnim prodcem. V teh plasteh manjka ilovnatih snovi, zato so zelo gibljive in tvorijo pri kopanju na vsako odprtino, odnosno opaž velik stranski pritisk, ki se v globokini še povečuje. Za napravo vodnjaka v teh nevarnih plasteh bi se moral izbrati najbolj varen način kopanja.

Namerno tega pa se je izbetonirani obod stalno v smeri navzdol izkopaval in v smeri navzdol podaljševal z novim betonskim zidom. Na ta način je bil vedno v večji globokini, kjer je tudi največji pritisk, beton, ki še ni bil dobro strnjen in ni mogel prenašati velikega stranskega pritiska. Mimo tega je bil betonski obod zgrajen iz zelo slabe mešanice. Tudi je bil beton nezadostno premešan, ker so bili v obodu posamezni deli brez cementa, ki jih je bilo mogoče v roki zdrobiti. Debelost betonskega oboda bi morala biti najmanj 10 cm, znašala pa je na nekaterih mestih samo 3 do 5 cm. Tako slabo zgrajen obod vodnjaka ni mogel vzdržati stranskega pritiska peščenih plasti in je naravno, da se je porušil. — Končno so imele slaba kvaliteta in nezadostne dimenzije betonskega oboda še to katastrofalno posledico, da so onemogočile uspeh reševalne akcije.

Ob zaključku navaja poročilo, da je odgovoren za tragično Kelnaričevo smrt studenčni mojster Kavčič iz Gornje Radgone. Dobesedno se glasi ugotovitev takole: Za slabo izvedbo vodnjaka od zgradbe v celoti, zlasti pa za neprimeren način gradnje v nevarnem terenu in za pomanjkanje potrebnega nadzorstva je odgovoren predvsem podjetnik, studenčni mojster Kavčič iz Gornje Radgone. Tehnični oddelek okrajnega glavarstva predlaga zato, da se uvede proti njemu kazenski postopek zaradi nestrokovnega in nemarnega izvrševanja gradnje vodnjaka, ki je povzročila smrt delavca Avgusta Kelnariča.

Poziv za Ljubljano

V nedeljo, dne 28. aprila ob 10. uri bo na Kongresnem trgu v Ljubljani velik vojni shod za vso banovino. Na shodu bodo nastopili kot govorniki med drugimi predsednik vlade g. Jevtič, minister financ dr. Stojadinović, minister socialne politike in narodnega zdravja dr. Marušič. Na shod vozijo posebni vlaki, na katerih se plača samo ena tretjina navadne voznine. Iz Maribora pelje ta vlak ob 5.22 zjutraj in se vrača iz Ljubljane ob 14.30 popoldne. Na priključnih progah (n. pr. Prevalje-Maribor, Ljutomer-Pragersko, Slovenjgradec-Celje, Rogatec-Grobelno) velja dovozni listek tudi za vrnitev. Pozivamo gospodarstvenike, da se shoda udeležijo v kar največjem številu. Podrobnejše informacije se lahko dobijo še na železniških postajah: Okrožni odbor obrtniških združenj v Mariboru; Združenje gostilniških podjetij v Mariboru; Združenje trgovcev za mesto Maribor; Mariborska sekcija Zveze industrijcev.

Vozne olajšave

Jadranska obala, zdravilna kopalnica, objezerska mesta in višinska letovišča (Pohorje) od 1. maja naprej po sedemdnevnem bivanju brezplačen povratek na železnici. Beograd, 21. aprila do 2. maja, razstava »Narodne obrate« polovična voznja pri povratku v času od 19. aprila do 4. maja na podlagi železniške legitimacije. Beograd, 12. maja, zborovanje Kola jahačev, polovična voznja v času od 10. do 14. maja na podlagi žel. legitimacije. Berlin, 9. do 13. maja, mednarodna skupščina avtoklubov, 50% popusta na nemških progah po treh dnevih zadrževanja v Nemčiji. Budapest, 3. do 13. maja, mednarodni sejem, polovična voznja na madžarskih železnicah, 25% popusta na naših, znižan vizum približno 2,50, legitimacija 50 Din. Vse nadaljnje informacije, nabava vozovnic po ori-

ginalni ceni, preskrba viz, nakup valut po najugodnejših dnevnih tečajih, preskrba registriranih mark pri »Putniku« Maribor, Aleksandrova c. 35, tel. 21-22 in »Putniku« Celje, Aleksandrova trg, tel. 119.

Iz upravne službe. V osmo skupino sta napredovala upravnoispravniki uradnika pri sreskem načelstvu za Maribor, levi breg, Franc Covic in Josip Kardinar.

Iz železniške službe. Premešeni so: postajenačelnik Ivan Polanec s postaje Kraljevec-Prelog na glavni kolodvor v Mariboru, prometnik Alfonz Skok s Pragerskega za postajenačelnika Kraljevec-Prelog in nadzornik proge Janez Jurman z glavnega kolodvora v Mariboru k 4. terenski sekciji v Mariboru.

Smrtna kosa. V Pakracu je včeraj umrla asistentka otroške klinike v Zagrebu ga. dr. Mara Lipot-Krajnovičeva. Pokojnica je sestra mariborskega obmejnega policijskega komisarja g. Stevana Krajnoviča. Bodi ji ohranjen lep spomin, žalujočim preostalim naše sožalje!

Lovski blagor. V Radvanju je ustrelil danes zjutraj g. Luj Vlahovič izredno lepega divjega petelina. Lepo lovsko srečo mu zavida prav gotovo marsikateri lovec.

Velikonočni lov organov finančne kontrole. K zadevni notici, ki smo jo pod tem naslovom priobčili v številki od 24. tm. pojasnjujemo, da ni pri tem prizadeta tukajšnja veletrgovina M. Oset.

Na mestnem fizikatu se v soboto, dne 27. aprila t. l. ne bodo sprejemale stranke zaradi desinfekcije in čiščenja uradnih prostorov.

Zaščitno cepljenje zoper osepnice. Za mesto Maribor bo vršil mestni fizikat zaščitno cepljenje zoper osepnice od torika 30. aprila do petka 3. maja t. l. v svojih uradnih prostorih v Frančiškanski ul. 8, in sicer v času od 9. do 11. ure. V navedenem času se vrši cepljenje brez-

plačno. Cepljeni morajo biti vsi zdravi otroci, ki so bili rojeni v preteklem letu. Starši se opozarjajo, da se opustitev cepljenja kaznuje po zakonu o zatiranju nalezljivih bolezni.

Živalske kužne bolezni. Po stanju z dne 8. t. m. se je v naši banovini pojavila svinjska kuga na 33 dvorcih, svinjska rdečica na 10, perutninska kolera na 2, vranični prisad pa na 1 dvorcu.

Nočna lekarniška služba. Jutri v soboto bosta imeli nočno lekarniško službo Maverjeva lekarna »Pri zamorcu« v Gosposki ulici in Albanežjeva lekarna »Pri sv. Antonu« v Frankopanovi ulici.

Jadranska umetniška razstava slik v Mariboru. Znani naš primorski slikar narodne folklorne g. prof. Stjepan Baković je razstavil v veliki kazinski dvorani nad 90 svojih odličnih del. Jadrska straža v Mariboru je prevzela pokroviteljstvo te razstave, saj ji je g. profesor odstopil vso vstopnino kot prispevek za »Dom Jadranske straže« v Bakru na Jadranu. Jadrska straža se obrača zato na vse svoje članstvo s prošnjo, da se z obiskom razstave oddolži g. profesorju, saj bo v tej pestri skupini našel marsikdo poleg umetniškega užitka gotovo tudi pri merno sliko za okras svojega doma. Slike so priznane umetnine in tudi cene so jako zmerne. Razstava traja do prvega maja t. l.

S »Kraljico Marijo« po Sredozemskem morju! Zopet se bodo vršila nova idealna potovanja parnika »Kraljice Marije«. Na teh svojih vsem tako priljubljenih potovanjih, bo »Kraljica Marija« razkazovala svojim potnikom vse krasote juga. Tretje potovanje bo od 21. 5. do 4. 6. z ogledom Dalmacije, Malte, Barcelone,

Prima TELETINO

od Din 4 — naprej prodaja podružnica

JOSIP BENKO

Aleksandrova cesta 19.

Francoške riviere in Neaplja; četrto potovanje od 5. 6. do 22. 6. z ogledom Dalmacije, Aten, Varne, Instanbula in Rodosa; peto potovanje od 18. 7. do 3. 8. z obiskom Dalmacije, Malte, Alžira, Južne Španije in Sicilije; šesto potovanje od 4. do 19. 8. z obiskom Dalmacije, Italije, Tripolisa, Malte in Krfa ter sedmo potovanje od 9. do 29. 10. z ogledom Dalmacije, Rodosa, Cipra, Sirije, Palestine in Egipta. Cena znaša od 3.500 Din naprej. Vse natančnejše informacije, prijave z rezerviranjem kabin, preskrba viz, valute po najugodnejših dnevnih tečajih, prospekti itd. pri »Putniku« Maribor, tel. 21-22 in »Putniku« Celje, tel. 119.

Za Sokolski dom v Mariboru! Kdor še ni daroval za veliko sokolsko tombolo, ki bo v nedeljo 28. tm., katere čisti dobiček gre v korist Sokolskega doma v Mariboru, naj čimprej pošlje darilo v trgovino Bureš v Vetrinjsko ulico. Nihče naj ne manjka med darovalci!

Za nedeljski poseben vlak v Ljubljano dobite znižane vozne karte pri »Putniku«.

Kupujte tombolske karte za največjo tombolo dne 28. aprila, na kateri dobite 5000 Din.

Akademski pevski zbor iz Ljubljane, nad katerega delom je blagovolila prevzeti pokroviteljstvo Nj. Vel. kraljica mati Marija, si je zastavil nalogo, da v nekaj letih obdela slovensko narodno pesem. Lani je po vseh večjih krajih naše banovine žel velike uspehe s koroškimi in belokranjskimi pesmimi, letos pa je našel diral štajerske, primorske, gorenjske in dolenske pesmi. S tem programom nastopi tudi v Mariboru v četrtek, dne 2. maja 1935. Prodajo vstopnic sta prevzeli tvrdki Zl. Brišnik v Slovenski ul. in Jos. Höfer v Ulici 10. oktobra. Cene so običajne.

Matineja Zveze kult. društev bo predvajala v soboto in nedeljo v Grajskem kinu krasni ruski film »Volga Volga«. Skoro celo dejanje se godi na in okoli te legendarne reke ter nam prikazuje brezmejno vdanost kozakov do svojega atamana Razina, strah plemstva pred njim, izdajstvo perzijskega guvernerja, nežno ljubezen razbojnika do lepe hčerke guvernerjeve, zopetno izdajstvo v lastnih vrstah in končno junaško smrt. Nešteto narodnih pesmi povečuje razbojnika Razina.

Narodno gledališče REPERTOAR.

Petek, 26. aprila: Zaprt.

Sobota, 27. aprila ob 20. uri: »Kdo je kriv?« Red D.

Nedelja, 28. aprila ob 20. uri: »Prebrisani Amor«.

Prvi ponove Cerkvenikovo vojno zgodbo »Kdo je kriv?« v soboto, 27. tm. Delo se godi nekoliko kilometrov za rusko-nemško fronto med svetovno vojno ter je pisano spretno z odrsko učinkovitostjo ter z močnimi sentencami. Predstava bo za red D.

V nedeljo zvečer — »Prebrisani Amor«. Ta nova slovenska opereta, delo režiserja mariborskega gledališča Pavla Rasbergerja, se je občinstvu takoj prikupila ter ugaja zaradi svoje pristrane, melodične glasbe ter zaradi prav zabavnega dejanja. Popoldanske uprizoritve tega dela ne bo, zato opozarjamo nedeljske gledališke obiskovalce na to predstavo še posebej.

KINO

GRAJSKI KINO

Od danes dalje popolnoma nov film s popolnoma novo režijo

„BELA SESTRA“

Velefilm v nemškem jeziku.

Kino Union. Danes petek veseloigra »Gospodična gospa« Jeny Jugo, Paul Hörbiger.

Pevsko društvo »Kobanci« iz Kamnice uprizori v nedeljo, dne 28. t. m. ob 18. (6.) uri v dvorani gostilne Renčelj na Pobrežju Petončičevo ljudsko igro »Guzaj« v 5. dejanjih. Občinstvo, ki želi preživeti lep večer, je vljudo vabljeno.

Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru bo imelo danes ob 1/2 20. uri v posebni sobi restavracije »Narodni dom« članski sestanek z diskusijo o jetiki. — Vabljeni tudi nečlani.

Din 5000 dobite na veliki tomboli v nedeljo, dne 28. aprila. Kupujte tombolske karte!

Samo v primeru slabega vremena v nedeljo popoldne Svengaljeva predstava v »Veliki kavarni«.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 27. tm. Ob 12: plošče; 12.45: poročila; 13: čas, plošče; 18: radio - orkester; 18.15: predavanje; 18.30: radio-orkester; 18.50: volilno in politično poročilo; 19.05: znanjepolitični pregled; 19.25: čas, program za nedeljo, 19.30: nacionalna ura; 20: koncert češkega moškega zbora iz Brna; 22: čas, poročila, 22.15: radio-orkester.

Tragična smrtna nesreča. V Breznem ob Dravi je doletela posestnika Antona Turnerja huda nesreča. Njegova otroka 9-letni sinček Jakec in 3-letna hčerka Tončka sta se igrala na strmem pobočju. Ko je Jakec splezal na vrh pobočja, je pri tem sprožil težek kamen, ki se je skotalil v dolino in z vso silo zadel sestro Tončko v glavo. Dekletce se je zgrudilo na tla in omedlelo. Prestrašen se je Jakec podal domov in jokaje pripovedoval staršem, kaj se je strašnega zgodilo. Nezvestno deklece so takoj prenesli domov, kjer je pa kmalu umrla, ker je bila poškodba smrtna in je bila vsaka pomoč zaman.

Trg za ribe. Na današnjem trgu je bilo nad 300 kg morskih in sladkovodnih rib. Prodajali so skuše (scombres) po 18 do 24 Din, sardelice po 12 Din, očade po 14 Din, girice (menole) po 10 Din, postvri po 36 Din, belice po 8 do 9 Din, mrepe pa po 12 Din kg. Precej je bilo na trgu tudi žabih krakov, ki so jih prodajali venec po 2 Din.

Število brezposelnih v naši državi pada. Na dan 1. aprila je bila v naši državi brez dela 28.001 oseba. Na dan 1. marca je bilo brez dela 30.654 oseb. Od 1. marca do 1. aprila je padlo število brezposelnih za 2653 oseb. Padec pa je pripisovati sezonskemu delu.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplotmer 13 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 4 stopinje C nad ničlo; barometer je kazal pri 15 stopinjah 732, reduciran na ničlo pa 730; relativna vlaga 66; vreme je tiho in jasno; vremenska napoved napoveduje spremembo vremena

Bodoči veliki Maribor

PROGRAM ZA REGULACIJSKI NAČRT MESTA MARIBORA. GEOMORFOLOŠKI, GEOLOŠKI IN KLIMATIČNI PODATKI TER ZGODOVINSKI RAZVOJ.

Mestni gradbeni urad je izdelal program za regulacijski načrt mesta Maribora. Druga mesta že imajo take načrte in je njim sledilo hvalevredno tudi naše obmejno mesto. O programu za regulacijski načrt je razpravljala že občinski svet na zadnji svoji seji, razprave pa se bodo še nadaljevale. Prav gotovo bodo zanimali vso javnost, zlasti pa prebivalce mesta Maribora, podrobnosti omenjenega programa. Porodila se bo marsikatera koristna kritika, ki bo programu in pa bodočnosti velikega Maribora samo v korist.

Smoter programa je, usmeriti gradbeni razvoj mesta za dolgo vrsto let naprej in ga tako urediti, da bo ustrezal življenjskim potrebam prebivalstva. Smoter pa bo dosežen le, če bo sleherni območje mesta skladno z načrtom po svoji legi, zgodovinskem razvoju in geografskih razmerah. Potrebna je zato preiskava vseh zgodovinskih, zemljepisnih, socioloških, gospodarskih in tehničnih podatkov vsega mestnega regulacijskega območja. Šele na tej široki podlagi bo mogoč pregled dosedanjega razvoja in približni pogled v bodočnost. V programu, ki ga je izdelal mestni gradbeni urad, je združenih dvoje stremeljenj, v katerih si podajata roko preteklost in bodočnost, in sicer popravo in ozdravitev že obstoječih mestnih delov ter ustvaritev novih mestnih okolišev. Obe stremeljenji sta nerazdružljivo zvezani, se medsebojno izpopolnjujeta in zlivata v eno celoto v načrtu za bodoči novi organizem mariborskega mesta.

Ravnina, na kateri se razprostira Maribor, tvori prehod iz Dravske doline na Dravsko polje. Na jugu in zahodu mejita na ravnino alpska sestava Pohorje in Kozjak, na severu pa terciarni sistem Slovenskih gor. Po svoji legi je torej Maribor stikališče planin, gor in ravnin in je na ta način tudi stikališče tipičnih štajerskih kultur, kakor gozdov, vinogradov in polj, kar je urbanistično važna ugotovitev za ureditev značilne slike pokrajine pri določitvi zaščitnih pasov. Mariborsko ravnino tvorijo naplavine Drave, prodi in konglomerati diluvialne dobe. Miocenske Slovenske gorice, do katerih je na severu današnji Maribor dočela dožidan, obstojajo iz foraminiferskega laporja, pohorski masiv pa iz kristalinskih škrljavcev, Pekrska gora, ki tvori mejnik med Dravskim poljem in Dravsko dolino, je pa iz pohorskega granita.

Maribor leži 274 m nad morjem. Po svojem geografskem položaju leži sredi zmerne kontinentalne srednje evropske klime z vzhodno dolžino 15 stopinj in 40 minut od Greenwicha in severno širino 36 stopinj 35 minut. Srednja letna temperatura znaša okrog 10 stopinj Celzija.

Najbolj hladen mesec je januar s srednjo mesečno temperaturo minus 2 stopinj C. najbolj tople pa je julij s srednjo temperaturo 20 stopinj C. Na leto ima Maribor okrog 1000 mm padavin. Prevladujoči vetrovi so jugozahodni.

Prav tako važen pa je tudi zgodovinski razvoj. Dravsko polje kaže že sledove neolitske kulture. Iz bronzne dobe so se našle bogate najdbe na vznožju Slovenskih gor. Arheološko dognana je tudi naseljenost mariborske pokrajine v rimski dobi. Večje selišče je nastalo na ozemlju današnjega Maribora v srednjem veku zaradi njegove zemljepisne lege. Že v prvi polovici XII. stoletja je bil zgrajen na Piramidi grad. Sledila je kolonizacija. Priselili so se Slovenci iz Koroške, na do tedaj le redko naseljeno ozemlje Dravskega polja. Tako je nastala na dravskem obrežju pod gradom na Piramidi in ob edinem mostu čez Dravo kmetijska naselbina. Ker napravi Drava pri Mariboru majhno proti jugu izbočeno vijugo, ob kateri je nastala v današnjem Pristanu nizka sedimentacijska obala, je dalo to najboljše pogoje za nastanek mostu in mesta. Takratna naselbina je obsegala današnjo Koroško cesto in Orožnovo ulico.

Zaradi ugodnega gospodarskega razvoja se je Maribor v XII. in XIII. stoletju kaj hitro razvil. Deželni knezi so pričeli izrabljati novi gospodarski razvoj v lastne gospodarske in politične koristi. Izdajali so pričeli privilegije, po katerih sta se osredotočila obrt in trgovina na točke, katerih razvoj je prinesel deželni knezom tudi političen interes. Mariborski Pristan je postal središče lesne

trgovine. Ob nizki dravski strugi pod vasio na Koroški cesti se je razvilo mlinarstvo, ki je bilo takrat prva obrt. Leta 1209. je nastal iz vasi trg. Deželni knezi so takrat prepovedali eno miljo v okolici novega trga vse trgovine in obrti, da ne bi škodovala razvoju trga. Mesto pa je postal Maribor v sredini XIII. stoletja. Obzidan je bil v XIV. stoletju. V Maribor se je polagoma priselila politična in cerkvena upravna gospoda, ki si je zgradila še danes obstoječe dvorce. Začetkom XVI. stoletja je štel Maribor nekaj nad 1000 prebivalcev. Tudi so se takrat pojavila že predmestja, med njimi graško, koroško in magdalensko. Važna za gradbeni razvoj mesta pa je v novem veku bila ustanovitev upravnega okrožja s sedežem v Mariboru, kar je dalo temelj za bodoči moderni birokratski mestni razvoj.

Sredi XVIII. stoletja je dobil Maribor klasično gimnazijo. Nastal je popoln preobrat v razvoju mesta, ko so bile zgrajene železnice. Današnji Maribor ima 12-krat toliko prebivalcev, kot jih je imel preden je bil zvezan z železniškimi progami z ostalim svetom. Leta 1848. je prineslo novi občinski zakon, ki je omogočil priključitve okoliških občin in tudi mnogo pripomogel k razvoju. Čez tri leta pa se je mestna meja razširila do približno današnje politične mestne meje. Odlični vpliv na mestni razvoj po otvoritvi železnice je imela tudi lega obeh mariborskih kolodvorov, v bližini katerih je v drugi polovici 19. stoletja nastala industrija. Najvažnejši gospodarski dogodek, ki je imel velikomestne posledice, pa je bila zgraditev električne centrale na Fali. Električna energija je povzročila nesluhten razmah industrije, ki nujno terjala pravilno mestno namestitvev. (O vsem ostalem bomo obravnavali v prihodnjih številkih.)

Zborovanje strokovnih organizacij

IZREDNI OBČNI ZBOR OKOLIŠKEGA GOSTILNIŠKEGA ZDRUŽENJA.

V sredo dopoldne so po preteku 1 meseca že vdrugič zborovali člani gostilniškega združenja za mariborski sodni okraj na Pobrežju. Bil je to izredni občni zbor, ki ga je uprava morala sklicati na dvakratni sklep redne skupščine samo zaradi razprave o pristopu k zvezi gostilniških združenj.

Kakor znano, sta obstojali svoječasno dve zvezi gostilniških zadrug za dravsko banovino in je sedež ene teh zvez bil v Mariboru. Ena najuglednejših članic mariborske zveze je bila pobreška gostilniška zadruga ne le zaradi visokega števila združenih članov, marveč posebno zaradi vnetega sodelovanja, in je predsednik združenja g. Holc bil precej časa poslovođači podpredsednik zveze. Ko sta se ob prehodu na predpise novega obrtnega zakona mariborska in ljubljanska zveza spojili v eno s sedežem v Ljubljani,

ni, je pobreško združenje stopilo v opozicijo, ker se ni strinjalo z likvidacijo mariborske zveze. Dve leti so se na skupščinah in sestankih združenja že vodile razprave o ureditvi razmerja do nove strokovne zveze, vendar je združenje trajno vztrajalo na svojem prvotnem stališču, tako da se je končno izkazala potreba sklicati izredno skupščino samo zaradi obravnavanja tega vprašanja.

Izredni občni zbor je bil dobro obiskan ter je bilo navzočih okrog 100 združenikov (združenje šteje 373 članov). Zborovanja se je udeležil tudi predsednik ljubljanske strokovne zveze g. Ciril Majcen, ki je obenem predsednik gostilniškega odseka v ZTOI, in je v teh lastnostih podal obširen referat in izrazil končno željo, naj bi že zaradi boljšega poudarka stanovske solidarnosti združe-

nje pristopilo k zvezi. K temu vprašanju se je oglašilo več govornikov, med njimi posebno gg. Kobal, Kuralt, Kostanješek. Postl in obrtno-zadružni nadzornik Založnik. Pri glasovanju pa je za pristop k zvezi glasovalo samo 6 navzočih članov.

S tem sklepom se je mariborsko okoliško združenje definitivno odločilo od svoje strokovne zveze, v kateri so po naših informacijah včlanjena vsa ostala združenja dravske banovine. Naše mnenje pa je, da s tem stvar vsekakor še ni stavljena ad akta, marveč se bo vprašanje priključitve tudi v bodoče stalno pojavljalo, dokler ne bo za obe stranki popolnoma rešeno. Bilo bi to tudi v interesu celotne gostilniške stroke.

Ptuji

Požar v Halozah. V ptujskem okraju je zopet gorelo, in sicer tokrat ne, kakor običajno, na Dravskem polju, ampak v Halozah. Požar je izbruhnil v lesenem poslopju tik stanovanjske hiše posestnika Ignaca Vrahiča v Stopercih. V lesenem poslopju je imel Vrahič spravljeno ogromno množino sena, ki ga je nakupil za tvrdko Plečko v Ljubljani. Zgorelo je 8800 kg sena. Od sena se je vnelo tudi leseno poslopje in do tal zgorelo. Od tega poslopja se je vnela še streha stanovanjske hiše, ki je istotako do tal zgorela. Žrtev požara je tudi razno orodje in škroplilnica. Da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja, se je zahvaliti požrtvovalnosti in trudopolnemu delu vaščanov. Škoda znaša okrog 15.000 Din in je krita z zavarovalnino. Na kak način je požar nastal, še ni ugotovljeno.

Debatni večeri. Društvo jugoslovanskih akademikov bo imelo v gornji dvorani Narodnega doma svoje debatne večere, in sicer naslednje dneve: dne 23. aprila t. l. je predaval vseučil. profesor dr. France Veber iz Ljubljane (pot od materializma k idealizmu); dne 25. aprila t. l. cand. phil. Janžekovič Janez (sodobno pojmovanje materije); dne 27. aprila t. l. stud. med. Šalamun Branko (spolno vprašanje); dne 29. t. m. stud. tehnike Vauda Maks (racionalizacija v industrijski produkciji). Debatni večeri se vrše v navedenih dneh vsakokrat točno ob 20. uri.

Velika cerkvena slavnost v Ptuj. Prihodnjo nedeljo 28. t. m. bo pel v minornitski cerkvi sv. mašo g. Metod Rupar iz znane množične ugledne družine. Je to že četrti Ruparjev sin, ki se je posvetil duhovniškemu stanu. Isti dan obhaja družinski oče svojo 70-letnico rojstva. Ob tej priliki bo — kakor smo izvedeli — g. Janezu Ruparju izročeno odlikovanje, s katerim ga je odlikoval papež.

Med zakonci.

Ko bi bila vedela, da si tak tepec, te pač ne bi bila vzela.
To bi bila pač lahko vedela, saj sem vendar samo tebe snubil.

Kulturne vesti

Kdo je kriv?

Krstna predstava Cerkvenikove vojne zgodbe v štirih scenah v mariborskem gledališču.

Angelo Cerkvenik se je pojavil na našem mariborskem odru s svojimi krstnimi predstavami za časa ko je vodil gledališče kot upravnik ali vsaj kot režiser g. Valo Bratina. Bila je to doba, ko smo v povojnem kaosu iskali novih poti in smo v marsičem videli zarodke novih obetov, četudi so bili vse samo ne eksperimenti. Vendar moramo priznati, da je bilo v delih Angela Cerkvenika tudi nekaj slabe. Danes je ta doba daleč za nami in tudi Cerkvenik ni več začetnik, zato bi zahtevali od njega del, ki bi bila dozorela po razvoju časa in njegove stvariteljske sile, ali pa — nič. — Krstna predstava njegove vojne zgodbe »Kdo je kriv?« je v sredo pokazala, da Cerkvenik ne le ni šel z razvojem povojne dramske umetnosti, ampak je tudi v svoji maniri zaostal in celo opešal. Njegovo najnovejše delo nima niti onih odlik, ki so jih imela prejšnja.

V svoje delo nas uvaža avtor z zunanjimi efekti reprodukcije fronte, ki, pri-

znajmo, učinkujejo, kakor učinkujejo sploh vsaka taka močna in zvočna sredstva. Potem pa pride dialoška zgodba vojaka in ženske, ki je kaos domislekov in razpoloženskih vrtincev. V vsem tem je glavno sredstvo, s katerim autor operira deklamatorstvo, zlasti vojaka: v civilu igralca, v vojni pacifista in anacionalca, na bojišču pa živčno zlomljenega človeka na meji blaznosti. Vse, kar počenja ta človek, zlasti z ubogo Rusinjo, je blazno trpinčenje sebe in nje, ne da bi človek sploh vedel čemu in h kakšnemu končnemu cilju naj to sploh vodi. Saj cilja sploh ni, ni konca in ni razpleta. Vse je samo kaotičen izrežek iz živčnih blodenj, ki naj bi bil po zatrtjuvanju krik proti vojni za mir. Pa tega krika nikjer ne vidimo, ni nikjer jasno povedan, ne v razvoju zgodbe, ne v dialogih, ne v monologih in tudi ne v koncu. Odgovor na vprašanje »Kdo je kriv?« — »Vsi smo krivi!« je prazen, ne pove čisto nič. Tako naivno pojmovanje krivde je fraza teoretičnih pacifistov, ki ne vidijo vseh faktorjev in obtožujejo vse, tudi tiste, ki niso čisto nič krivi. Oni vojaki in ona ženska prav gotovo nista ničesar kriva, najmanj pa vojne. Čemu se je ta zgodba uprizorila, in to prav sedaj, ko bi v pomladi potrebovali res krepkih

del, menda nihče ne ve.

Režiser Milan Košič se je zastoj trdil, da bi napravil iz te zgodbe dramo, bi bil pa vsaj lahko poskrbel za boljšo inscenacijo. Če je delo realistično(?) naj bi bila taka tudi inscenacija. Luč na oknu na fronti pa je jemala vso iluzijo fronte. Zaradi te luči bi bila Rusinja že v četrt ure ustreljena, vse prej ko zaradi tatvine. Sicer je to malenkost, a režiser mora tudi na malenkosti misliti. Igralce mag. M. Furijan (vojaku) in gđ. E. Starčevi (ženski) je povzročila ta zgodba mnogo igralskih, celo fizičnih naporov, ki bi bili vredni boljšega dela. Skoraj edino, kar je bilo res pozitivnega, je bila njuna igra. G. Furijan je v tej vlogi pokazal vse skale svojega talenta, pa tudi gđ. Starčeva sme šteti žensko med svoje lepe uspehe. Ostale tri vloge so le čisto postranske, statistovske in so v njih nastopili g. D. Gorinšek (častnik), g. B. Medven (višji častnik) ter g. E. Verdonik (drugi vojak).

Obisk pri premieri je bil kljub abonmaju nenavadno slab, tako slab, kakor še pri nobeni premieri v letošnjem gledališkem letu. Pa še pri maloštevilni publiki zgodba ni učinkovala. Med odrom in avditorijem ni bilo kontakta. Aplavz medel celo ob pojavu avtorja na odru.

Šestdesetletnica prof. dr. Antona Dolarja. Dne 9. maja letos bo slavil šestdesetletnico svojega neumornega življenja eden naših prvih in najpomembnejših mariborskih kulturnih in nacionalnih delavcev, prof. dr. Anton Dolar. Njegovo delo je obsegalo najrazličnejša področja: pedagogiko, slavistiko, esej in kritiko, publicistiko v širšem smislu, narodno obrambo in celo vojaško udeleževanje ob usodnih prevratnih dneh v Mariboru in na Koroškem, da je njegovo ime z Maistrovim v najtesnejši zvezi. Literarno je pričel jubilat delovati že rano in je bil zlasti recenzent naše moderne ob njenem nastopu s Cankarjem in tovariši. Pisal je v »Ljubljanskem Zvonu« in »Slovanu«. V Celju je urejeval »Ilustrovani narodni koledar« in odkril v tisti dobi tudi Antona Novačana. Njegovo zadnje delo je pa življenjepis pokojnega prof. K. Glaserja. Jubilat je bil rojen 9. maja l. 1875 v Hotinji vasi pri Mariboru, l. 1895. je maturiral na gimnaziji v Mariboru, l. 1901 je postal na Dunaju kot slavist doktor filozofije, od l. 1902 do 1910 je bil suplent in profesor v Celju, od tedaj dalje pa deluje na mariborski klasični gimnaziji. Sedaj je mimo drugega tudi predsednik Zveze Maistrovih borcev.

Alphonse Daudet

GREH ŽENE

ROMAN

64

Lydijina soba je v tem zadnjem krilu popolnoma zavarovana pred vsako radovednostjo in indiscrecijo. Ko je vaša sinaha davi prispela, je bilo tu le nekaj zidarjev in sestra vratarica, njena stara znanka, kateri sem naročila, da ji odnese gori zajutrak in uredi sobo. Obenem sem naročila tudi zdravnika, najprevidnejšega in najbolj molčečega človeka na svetu. Prihaja itak že vsak drugi dan k predstojnici in more istočasno skočiti tudi k Lydiji, ki leži v sobi tik poleg predstojnišnice, zato mislim, da naša draga mala ne bi bila nikjer tako na varnem, kakor je tu pri nas.

»Tudi jaz mislim tako, sestra Martha, in sam Bog me je navdahnul, da sem prišla k vam, ko si nisem upala peljati naše uboge Lydije naravnost v Uzelles. Vendar upam, da ne bomo preveč zlorabljali vaše gostoljubnosti.«

Na te besede je zamahnila sestra Martha s svojimi dolgimi in suhimi rokami in dejala z ono irsko živahnostjo:

»Vi upate, upate... Ah, da, menda mi je ne mislite takoj odpeljati! Tako slabotna je... ko blede... Prvič, ko je

zapustila bolniško sobo, je morala tako dolgo potovati... Zdravnik ji je strogo priporočil, naj ne vstane pred dvema ali tremi dnevi. Hočete, da stopiva k njej in pogledava, kako ji je?«

In dodala je glasno, da so jo mogli vsi slišati: »Pojdive pozdravit našo drago mater predstojnico, videli boste, kako se je spremenila...« In povzpela se je prva po širokih stopnicah med na novo pobeljenimi zidovi, belimi kakor v hišah Mavrov. Debele jagode njenega rožnega venca in ključ, ki jih gospa Féniganova nikoli ni odložila, so žvenketali po velikem hodniku, na katerega koncu je bila Lydijina soba.

»Ležala je v postelji blede in široko odprtih oči. Ko je videla vstopiti gospo Féniganovo, se ji je izvil vzklík veselja:

»Kako, mati, vi ste že tu?«

»Kaj hočeš, otrok moj, nisem mogla spati.«

»Kakor tudi jaz ne,« je odgovorila Lydija in ji pripovedovala, da leži njena prostorna in prijazna soba prav na oglu samostana, z enim oknom proti polju, z drugima pa proti malemu notranjemu vr-

tu, kjer so šolska okna in kjer so se gojenke sedaj igrale, ker je bilo dvorišče zaradi dela v neredu... »Že od ranega jutra slišim krik in vik, skakanje in prepevanje otrok, glasove dobrih sester in ponavljanje lekcij. Pri tem se mi zdi, da sem sama še učenka in prihaja zdaj vrsta na mene... In cesta, naša draga cesta! Preden ste vstopili, sem slišala vse njene glasove, vse njene gibe.«

Gospa Féniganova se je nasmešnila in se sklonila nad njo.

»Ti mi ne govoriš ničesar o Richardu?«

»Nisem si upala,« je odgovorila bolnica, katere dolgi, suhi obraz se je bolešno zmračil. Ko pa ji je mati pripovedovala, kako je vplivalo nanj pripovedovanje o njuni pomiritvi, ko ji je pripovedovala o njegovih solzah, o vročini želji in tresočih se rokah onega, ki je nikoli ni nehal ljubiti, se je pričelo v to lepo ženo vračati življenje, kakor se vračajo barve na sliko, ko jo izpirajo.

»In sedaj vem, da je bil najin strah nepotreben in bi te bila lahko pripeljala naravnost v njegovo naročje. Sedaj mu bom takoj priznala, da si tu in jutri zjutraj te prideva obiskat.«

»O, ne jutri, ne še, prosim vas,« je dejala prestrašena mlada žena in povlekla z otroško kretnjo k sebi odeje;

»preveč bi se bala. Tako sem suha, tako grda... in potem še to...« je pokazala na brazgotino rane na levi strani prsi... »Zdravnik je dejal, da bi bilo to še treba nekajkrat prevezati. Ako me Richard vidi tako, me ne bo več ljubil, me ne bo več maral...«

»Toda, otrok moj, ko bo izvedel, da si tu, ga ne bo nič več zadržalo.«

»Pustite ga, naj misli, da sem še daleč, da zahteva to še moje zdravstveno stanje... In končno je to deloma tudi res.«

»In ako bo hotel do tebe?«

»Izmislili si boste prav gotovo kako malo laž, da ga zadržite, in pustili me boste še nekaj dni v tem zakotju moje mladosti, kjer me je spoznal, kjer me je vzljudil. Dotlej si bom opomogla in porizkusila postati zopet lepa in vredna njegove ljubezni.«

Iz njenih kretenj in iz onega, kar z besedami še ni povedala, se je moglo sklepati, da čuti potrebo pomiriti se tam in zbrati ter na ta način očistiti. Zdelo se ji je, da bo postala tu med belimi zidovi sirotišnice zopet malo dekletce. In gospa Féniganova je vse to tako dobro razumela, da je ni več dalje nadlegovala:

»Naj bo, kakor želiš, ljubi moj otrok; ne vznemirjaj se zaradi tega.«

(Se bo nadaljevalo)

Ukročevanje zlih duhov

GROZOTNI OBREDI NEKE NENAČADNE VERSKE SEKTE NA TIBETU.

Ameriški učenjak Harison Forman se je mudil nekaj let v Tibetu, kjer je proučeval lamaizem in razne verske sekte, izmed katerih so posamezne stare prav gotovo 2000 let. Mnogo truda mu je povzročilo proučevanje šeg in navad takozvane verske sekte »bon«, ki temelji na precej čudni hierarhiji demonov. Njeni obredi povzročajo jezo in sovraštvo pri vernikih, pa tudi pri njenih svečnikih. V cerkveni hierarhiji omenjene verske sekte obstoja posebna kasta duhovnikov, katere namen je krotiti zle duhove, da ne bi povzročali ljudem kaj slabega. Moč vere pa je v tem, da verniki slepo verujejo duhovnikom, kako morejo in znajo krotiti zle duhove.

Zanimiv je obred krotitja zlih duhov. Duhovniki se zbere v določenih dneh v »svetem gozdu«, kjer opravljajo ceremonijo ukročevanja demonov. Sestanejo se pa samo tedaj, ko jih pokliče njihov najvišji svečenik. Po dolgem prizadevanju se je tudi amerškemu učenjaku Formanu posrečilo, da je mogel neke noči prisostvovati preoblečen v duhovnika tej ceremoniji.

Vsi duhovniki so imeli na glavi velik šop belih las. Drugače so bili gladko obriti. Lica so si namazali z debelo plastjo masti. Obklečeni so bili v široka pisana oblačila. Ko so sedeli molče in nepremično, se je nenadoma pojavil iz neke pečine njihov najvišji duhovnik. Po postavi je bil impozanten človek. Molče se je podal do visokega debla in splezal na vrh kot veverica. Na vrhu je sedel na vejo in prekrižal noge. Z višine je imel pogled na vse duhovnike, ki so sedeli v krogu okrog drevesa na tleh. Grobna tišina je vladala v popolni temi. Veliki duhoven je imel v levi roki več človeških lobanj. Na kolenih pa je imel nerazdružljive simbole svoje oblasti. Na povelje velikega duhovna so pričeli vsi duhovniki polglasno prepevati.

Amerškemu učenjaku se je zdelo, ko da bi prihajali ti glasovi iz grobov. Nato je dal veliki duhoven novo znamenje in njegovi podložni duhovni so pričeli ponovno prepevati vedno glasneje in glasneje. Klicali so kralja pekla, kralja demona po imenu »yamu«. Nato je veliki duhoven pričel trobiti na trobento, ki je bila napravljena iz človeških kosti. Čudni zvoki so odmevali v tiho noč. Ko je bil končan prvi del ceremonije, je splezal k velikemu duhovnu najmlajši svečenik in mu izročil glavo ženske, ki so jo zvečer umorili. Veliki duhoven je napravil luknjo v lobanjo in izpil njene možgane. Duhovniki pa so prepevali vedno tišje in tišje in popolnoma utihnili,

ko je vrgel veliki duhoven med nje žensko glavo.

Prišel se je tretji del ceremonije. Ameriški učenjak je nepremično zrl v prostor, ki se je namah razsvetlil. Opazil je najprej obrise in svetle oči zlobnega duha. Dozdevalo se mu je, kakor da bi lebdel v zraku. Vedno bolj je žarel in nenkrat se je materializiral. Učenjak je videl naenkrat 34 rok in 34 nog. Demon je držal v vsaki roki orožje ali orodje, ki lahko povzroči človeško smrt, na nogah pa je imel razne simbole. Kaj kmalu je zraslo iz ene glave 9 drugih glav. Matična glava je bila najstrašnejša. Mali modrikasti plameni so švigali okrog njegovih nog. Imel je tudi okrog vratu venec človeških lobanj. Bil je to kralj pekla, kralj demonov.

Ko je izginil, se je pojavil na njegovem mestu demon lakote, za njim pa demon kolere. Tako so se vrstili zli duhovi drug za drugim. Na koncu obreda pa so zaplesali mrtvaški ples. Pogled na ta ples je bil tako grozen, da si ga človeški um jedva zamisliti more. Zrak je bil okužen po smrdu človeških trupel, mrtvaške glave pa so udarjale druga ob drugo. Duhovniki so s svojim poglavarjem stoje in molče prisostvovali vsemu obredu. Ko je bil ples končan, je bila s tem končana tudi ceremonija ukročevanja zlih duhov.

V šoli.

Nadzornik: »No, ti tam, povej mi, kje je Grintovec?«

Učenec: »V našem razredu ga ni.«

Sokolstvo

Marenberški Sokolski dom

Marenberški Sokolski dom ni več iluzija, kakor so nekateri prvotno domnevali, marveč je postal resničen faktor, preko katerega ne more nihče in o katerem ne dvomi nikdo več. Narodno-obrambni odbor je s polno paro na delu, pridno zbira denar in material za gradnjo doma, ki se bo v kratkem pričela. Nacionalno delo ob meji je zelo ovirano, ker ni primernih prostorov na razpolago. Zadnja sokolska akademija je pokazala, da je nujno potrebna velika in higienična telovadnica, kjer bi se vzgajal sokolski naraščaj, kjer bi imela telesna vzgoja res pravi smoter in kjer bi bilo tudi koncentrirano vse prosvetno in nacionalno delo. Mimo tega namerava Sokol zgraditi tudi moderno javno kopališče. Marenberg nima svojega javnega kopališča, nima niti primerne prostora, kjer bi se v naravi zgradilo tako kopališče. Za

realizacijo teh velikopoteznih načrtov pa primanjkujejo agilnim delavcem denarna sredstva. Kraj sam je dal že mnogo, tako da je doslej nabranih že preko 100.000 Dir. Gradbeni odbor pa namerava potrkati tudi v Mariboru. Te dni se bodo zglasili v Mariboru obmejni Sokoli in zbirali prostovoljne prispevke za Sokolski dom, ki bo posvečen spomenu našega največjega Sokola in velikega kralja mučenika Aleksandra I. Zedinitelja. Mariborčani, ne odklanjajte jih, darujte po svojih močeh, darujte za mejo in marenberški Sokoli vam bodo večno hvaležni!

Sokolsko društvo Maribor matica, priredi v nedeljo, dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer v gornji mali dvorani Narodnega doma družabni večer, bratje in sestre, pridite vsi! Zdravo!

Sport

Službene objave OOLNP Maribor. V nedeljo 28. t. m. bodo naslednje tekme: V Mariboru na igrišču ISSK Maribora ob 10. prijateljska tekma SK Železničar rez.:ISSK Maribor rez. Službujoči odbor: g. Perin. Ob 14. na igrišču ISSK Maribora prijateljska tekma ISSK Maribor mladina:SK Rapid mladina in ob 16. prvenstvena tekma ISSK Maribor:SK Ilirija. Službujoči odbor: g. Knez. Na igrišču SK Svobode ob 10. prijateljska tekma SK Svoboda:SK Rapid komb. Službujoči odbor: g. rav. Oslak. V Ptuj ob 15.30 na igrišču SK Drave prvenstvena tekma SK Drava:SK Gradjanski. Službujoči odbor: g. Vuga. V Mur ski Soboti na igrišču SK Panonije prvenstvena tekma SK Panonija:SK Ptuj. Služ

bujoči odbor: g. notar Koder. Opozarjajo se vsi odborniki, naj se redno udeležijo sej OOLNP, sicer se bo proti vsakega, ki izostane neopravičeno od treh sej postopalo v smislu pravilnika JNS. Tahnistvo.

SK Svoboda, Maribor. Pozivajo se sledeči igralci: Dražbaher, Strnad, Jedlovčnik, Zelena, Stern, Selinšek, Janžek, Tomašič, Tkalec, Dasko, Kolar, Ptičar, Filipec, Kremberger, Gidek; vsi naj bodo točno in zanesljivo v nedeljo na našem igrišču ob pol 10. uri dopoldne. Igrate treninška tekma proti Rapidu. Danes ob 20. uri obvezni sestanek. Načelnik.

SO pri OOLNP, službeno. Za tekme v nedeljo 28. tm. se delegirajo: V Murski Soboti Panonija:Ptuj g. Kopic (sporzumno), rezerva g. Turk; v Ptuj Drava: Gradjanski g. Nemeč (sporzumno); v Mariboru dopoldne na igrišču Svoboda:ISSK Maribora dopoldne ISSK Maribor rez.:SK Železničar rez. g. Pušenjak, na igrišču ISSK Maribora popoldne ISSK Maribor jun.:SK Rapid jun. g. Perin. Stranska sodnika pri tekmi ISSK Maribor:SK Ilirija gg. kandidata Pušenjak in Klajnšek. Poverjenik.

SK Rapid v Celju. Mariborski Rapid bo v nedeljo 28. tm. gostoval v Celju, kjer bo odigral proti SK Celju prijateljsko tekmo.

IZ LNP. Poslovni odbor LNP je na svoji zadnji seji verificiral s pravico takojšnjega nastopa za ISSK Maribor Savo Domicla in Franja Hardinka. Omenjena igralca bosta že nastopila pri nedeljski prvenstveni tekmi ISSK Maribor:SK Ilirija.

Prodaj

PARNI STOJEČ
kotel z 8 m² ogrevalne površine, motor na bencin, »Wertheim« blagajno s nancer ploščo, avtomatično vodno črpalko z 8000 l. črpnega dela, enovprežni voz, vrče za mleko v različni velikosti proda po nizki ceni. Adolf Bernhard, Maribor, Aleksandrova 51. 1770

Stanovanje

DVA GOSPODA
sprejem na hrano in stanovanje. Dravska ul. 15. 1788

ODDAM STANOVANJE.
Studenti Karl Marksa ul. 22. 1785

Razno

LJUBITELJI DOLENJSKE KAPLJICE!
Pristno dolejnjsko črnino in najboljši Prošek dobite v Automatskem bufetu. 1430

MORSKE RIBE

Sardele, velike skuše (skombr) in druge specialitete, dnevno dobite v restavraciji »Novi svet«, Jurčičeva ul. 7. 1782

TAKOJ DOBITE DENAR.

če prodate obnošeno obleko, čevlje itd. v Grajski starinarini. Plača najboljša! 1669

RESTAVRACIJA »GAMBRI-NOVA DVORANA«

Najlepši vrt v Mariboru. Abonent se sprejmejo na najboljšo domačo hrano po najnižji ceni. Hrana se dostavlja tudi na dom. Posebna hrana tudi za diabetike. 1797

Spomnite se CMD

Teletina

prsa, vrat Din 4- , kotleti, pleča in obistna pečenka Din 5- , stegno Din 7- na prodaj od sobote dalje zadnja stojnica.

Karl Weitzl.

Abonenti

se vabijo na dobro domačo hrano od Din 10- do 12- celodnevno Lepo renovirana, separirana jedilnica! Postrežba solidna! Pijača, dasi prvovrstna, neobvezna. Se priporoča M. Stibler, gostilna »Ljutomer«, Glavni trg - vogal Vetrinjsko